

De identiteit van

Sociaal werk worstelt met haar identiteit. Dat dreigt al snel te lijken op een identiteitscrisis, terwijl daar helemaal geen sprake van is.

Jan Steyaert

Afgelopen lente vierder Fontys Hogeschool Sociale Studies zijn 70-jarig bestaan met een lustrumcongres over 'de identiteit van de sociaal werker'. De twee plenaire inleidingen van dat congres zijn in bewerkte en verkorte vorm opgenomen in dit themanummer van *SoziO*. De lezer kent de bijdragen aan de logo's die ook boven deze bijdrage staan.

Twee vraagstukken

Debatteren en publiceren over de identiteitsvraag van sociaal werk is geen unicum. Later dit jaar organiseert de vakgroep sociale agogiek van de universiteit Gent een vergelijkbaar congres. En het thema was al eerder aan bod. Zo hield in 2001 de Chr. hogeschool Windesheim een congres onder de titel 'Eén kloppend hart?'

Een paar elementen vallen op in het steeds weerkerende denken over identiteit van sociaal werk. Zo blijkt telkens weer dat er twee vraagstukken door elkaar lopen: de identiteit (en vooral de status) van het beroep naar de buitenwereld en de identiteit van de samenstellende delen intern. Helaas wil het interne gekrakeel over wat nu precies onderscheidend is tussen maatschappelijk werk, sociaalpedagogische hulpverlening, sociaal-cultureel werk, opbouwwerk, activiteitenbegeleiding, jeugdhulpverlening, ... wel eens de duidelijke profilering van het beroep vervuilen. Of zoals Bert Middel het verwoordde: 'Opsplitsing in allerlei voor de buitenwereld ondoorzichtige denominaties leidt eerder tot zelfbevelekking dan tot duidelijkheid of kwaliteitsvergroting.' Waarom niet zoals de politie een eenduidige en herkenbare term hanteren, en interne specialisaties (wijkagent,

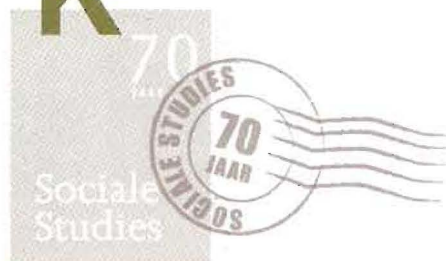
zedepolitie, oproerpolitie, verkeerspolitie, ...) daaraan ondergeschikt maken en hoofdzakelijk voor gebruik in de interne keuken houden?

Het vorig jaar gepubliceerde opleidingsprofiel *Vele takken, één stam* en de nieuwe beroepscode sociaalagogisch werker (zie *SoziO*, juni 2009) bieden voorzichtige openingen voor zo'n opstelling, maar er is nog een lange weg af te leggen.

Kwetsbare burger

Een tweede terugkerend thema in discussies over de identiteit van sociaal werk is de poging de kern ervan te vatten door het benoemen van sociale interventies, van de handelingen die een sociaal werker uitvoert. Dat leidt dan tot onoverzichtelijke en inhoudsloze productboeken of het oneindig olijsten van interventies. Liefst van al vormt dat de basis voor wetenschappelijke onderbouwing, voor 'evidence based practice'. Tegelijk zie je dat heel brede en algemene concepten zoals presentie en empowerment een ongekeerde populariteit genieten. In dat contrast ligt een signaal dat de identiteit van sociaal werk wel eens minder in beeld zou kunnen komen via taakomschrijvingen en meer via doelomschrijvingen. Meteen wint de identiteitsbepaling dan aan duurzaamheid, en moet er niet bij elke beleidswijziging of nieuw maatschappelijk probleem een nieuwe identiteit benoemd worden. De tijdens het Fontys-lustrum gelanceerde vernieuwde canon sociaal werk laat immers niet alleen de steeds wisselende invulling van sociaal werk zien, dat zich als een kameleon telkens aanpast aan zijn omgeving, maar ook de hardnekkig volgehouden focus op de kwetsbare burger en het verhogen van sociale kwaliteit. •

sociaal werk

De canon sociaal werk laat niet alleen de steeds wisselende invulling van sociaal werk zien, dat zich als een kameleon telkens aanpast aan zijn omgeving, maar ook de hardnekkig en volgehouden focus op de kwetsbare burger en het verhogen van sociale kwaliteit.

FOTO: BINGSTOCKPHOTO.COM CATHYKEEEN

OVER DE AUTEUR

PROF. DR. JAN STEYAERT IS LECTOR BIJ FONTYS HOGESCHOOL SOCIALE STUDIES EN BIJZONDER HOGLERAAR BIJ UNIVERSITY OF SOUTHAMPTON. HIJ IS OOK DOCENT BIJ DE MASTER SOCIAAL WERK VAN DE UNIVERSITEIT ANTWERPEN.

Verwijzingen

www.canonsociaalwerk.eu
(2008). *Vele takken, één stam: kader voor de hogere sociaal-agogische opleidingen*. Amsterdam: SWP.